

Emlékeztető a 2010. 10. 28-án
a kismagasságú katonai folyosók kijelölésének véglegesítése
tárgyában végrehajtásra került megbeszélésről

Megbeszélés helyszíne: MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis, Kecskemét

A megbeszélést Sáfár Albert ezredes, a Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokság (a továbbiakban: MH ÖHP) Légierő Hadműveleti és Kiképzési Főnökség (a továbbiakban: LEHKF) főnöke nyitotta meg. Megnyitó beszédében megköszönte a jelenlévők részvételét, valamint a beérkezett javaslatokat.

A megnyitót követően a Siklórepülő Szövetség képviselője ismertette javaslatait. A javaslatok az alábbiakban foglalhatók össze:

a) Szükséges az egyes szakaszok áttekinthető hivatkozási rendszerbe foglalása elhelyezkedésük alapján.

b) Az útszakaszok az elhelyezkedésükkel összefüggő, logikus elnevezést kell, hogy kapjanak.

c) Szükséges a kijelölt folyosók útszakaszainak naptári üzemidejét a rendeletben egyenként megjelölni. Javasolt az egész évben igényelhető útszakaszok mellett, az időszakos naptári korlátozással működtethető útszakaszok csoportjának létrehozása. Ebben a csoportban, március 15. - október 15. között nem igényelhető útszakaszoként javasolt létrehozni a tervezet szerinti alábbi folyosókat:

- Kalocsától délre a Duna fölött átvezető folyosó WB (462908É; 0183601K) – WA (462443É; 0191719K) fordulópontok között,
- Balaton tengelyvonalában elhelyezkedő folyosó WE3 (464351É; 0172004K) – WE4 (465307É; 0175413K) fordulópontok között.

d) A folyosók igényelhető üzemideje **március 15. - október 15.** között, helyi idő szerint munkanapokon **07:00** órától **11:00** óráig és **19:00** órától **24:00** óráig, valamint munkaszüneti illetve ünnepnapot megelőző munkanapon 07:00 órától 11:00 óráig terjedjen.

e) A március 15. - október 15. közötti időszakban MAC légterek legfeljebb összesen 30 naptári napon de hetente legfeljebb 3 napon, évente pedig legfeljebb összesen 100 naptári napon igényelhetők.

f) a tényleges légtér-igénybevétel kezdetét a katonai légvédelmi irányító szolgálat a tervezetben javasolt 15 helyett, legalább 30 perccel korábban, a befejezést pedig késedelem nélkül jelentse be az AMC-nek valamint, hogy a légterek a befejezést követően az illető napon többször már ne legyenek aktiválhatók a március 15. - október 15. közötti időszakban. Ez az egyszerűsítő korlátozás csökkenti a félreérthetőséget, ezáltal átláthatóbb, biztonságosabb működést eredményez.

g) Szükséges a folyosók légtérmagasságát AMSL-ben definiálni.

h) Javasolt, három szintű tájékoztató rendszer létrehozása és egész évben történő működtetése.

- Tájékoztató naptár, amiben előzetes tervezési célra, elkötelezettség nélkül szerepelnek az egyes naptári napokon várható, folyosókra bontott üzemigények. A tárgynapot megelőző 30 napos időszakban viszont kötelezettséget is jelent, miszerint ne lehessen igényelni olyan folyosót, ami nem szerepelt a tájékoztató naptárban a megelőző 30 napon folyamatosan. Egyben javasolt, hogy a naptárban ne csak a MAC, hanem elkötelezettség nélkül a TRA és D légterek tervezett üzemideje is szerepeljen, a repülő társadalom jobb tájékoztatására. – (új rendszerelem – Üzemeltető: MH)

- Napi tájékoztatás a folyosókról, ahogyan az ma a TRA és D légterekkel történik. – (meglévő, üzemelő rendszerelem – Üzemeltető: HungaroControl / AMC)

- Önkiszolgáló, online tájékoztatás az aznapi folyosókról. Mivel a tényleges légtér igénybevétel adatai a honvédségnél keletkeznek, a MH egy nyilvános oldalon (pl. a honvedelem.hu alatt) tegye elérhetővé a terepen lévő polgári pilóták számára az aznapra igényelt útszakaszok pillanatnyi állapotának követését. Ugyanazoknak az adatoknak egy internet és egy wap oldalon történő megjelenítése gyakorlatilag minden mobiltelefon tulajdonos számára elérhető, aki lefedett területen tartózkodik. Az oldalon az egyes útszakaszok négyféle állapotáról lehetne információt kapni, amit szintén javasunk kiterjeszteni a TRA és D légterekre is – (új rendszerelem – Üzemeltető: MH):

- A folyosó működése előtt arról az időpontról kaphatnánk hiteles információt, ameddig biztosan nem lesz aktív az illető folyosó. Azaz addig az időpontig bárki nyugodtan használhatja a légtér, az is aki most elstartol és start után már nem lesz módja frissebb információhoz jutni.
- A folyosó aktív (üzemel). Előnyös lenne ha itt szerepelne az az időpont is, hogy a folyosó meddig marad még biztosan aktív (ami előtt a légtér biztosan nem szabadul fel), és tájékoztató adatként, hogy mikorra várható a folyosó üzemzárása.
- A folyosó üzemzárásakor közzétételre kerül a zárás időpontja, így a nap hátralevő részében már ismét szabad a légtér, mert a március 15. – október 15. időszakban a folyosó üzeme aznap már nem ismétlődhet.
- A folyosó aznapra tervezett üzeme elmarad, a légtér a nap hátralevő részében szabad.

A folyosók négy lehetséges állapotának előbbi pontok szerinti adatai némi késsedlemmel megkérdezhetők telefonon az AMC-től is. Azonban az online tájékoztató oldal létrehozása sokkal ésszerűbb, mert a keletkező igényeket az AMC telefonos kapacitása nem tudná kiszolgálni. A telefonos információkkal szemben a kialakítandó grafikus felület sokkal könnyebben érthető térképes kiegészítést kaphat, ami javítja a tájékoztatás minőségét és hatékonyságát. Az online rendszer további előnye, hogy az írásos tájékoztatás tartalma utólag nem vitatható.

i) A folyosók megigénylésében a hadgyakorlatok élveznek elsőbbséget. Ugyanakkor a megalkotandó rendelet biztosítson lehetőséget a hadgyakorlatokat nem érintő időszakra, hogy 30 nappal előre bejelentett sportversenyek idején ne működjenek a versenyek helyszínén érintett, előre megállapodott folyosók. Nemzetközi versenyt szervezők kapjanak jogot a verseny tervezett idejére vonatkozó előzetes írásos állásfoglalást kérni a HM-től, aminek betartása a verseny meghirdetése után kötelezze a HM-et az állásfoglalás kérésben felsorolt útszakaszok légtérének szabadon hagyására.

Ezt követően Vitorlázórepülő Szövetség képviselője ismertette javaslatokat. A javaslatok az alábbiakban foglalhatók össze:

- A Kalocsától délre húzódó kelet-nyugati országrészt összekötő légifolyosó szakasz magasságát javasolt felemelni 9500 láb (2750 m) –re.
- A Nádudvar- Mezőberény folyosót csak késő ősztől (október), kora tavaszig (március) kerüljön igénybevételre.
- Javasolt átgondolni a Balaton felett húzódó légifolyosó szakasz használatát.
- A szövetséges államokkal közösen rendezett hadgyakorlatok kivételével idegen katonai repülőgépek ne használják az alacsony légtereket (TRA) és légifolyosókat (MAC).

Az ismertetett javaslatokra reagálva Sáfár ezredes elmondta, hogy a katonai légifolyosók áttekinthetőségén, logikus elnevezésén már dolgozik a MH ÖHP. A folyosók

igényelhető üzemidejével kapcsolatban elmondta, hogy a **március 15. - október 15.** közötti időszak elfogadható a honvédség számára, azonban csak az általuk javasolt, helyi idő szerint munkanapokon **07:00** órától **11:00** óráig és **18:00** órától **24:00** óráig, valamint munkaszüneti illetve ünnepnapot megelőző munkanapon 07:00 órától 11:00 óráig terjedő intervallumban. Tehát ebben a nyári félévre eső hét hónapban a motor nélküli repülőknél „termikus ablakot” biztosítanak munkanapokon 11:00-18:00 óra között. A folyosók az **október 15. – március 15.** közötti időszakban helyi idő szerint munkanapokon **07:00** órától **24:00** óráig, valamint munkaszüneti illetve ünnepnapot megelőző munkanapon 07:00 órától 11:00 óráig terjedő intervallumban lesznek igényelhetők. A folyosók AMSL-ben történő megjelenítésére vonatkozó javaslatot a MH ÖHP elfogadta. A tájékoztató rendszer kialakítására vonatkozó javaslatot, annak technikai és személyi vonzatai miatt, jelenleg a Magyar Honvédség nem tudja bevállalni. Elmondta azt is, hogy a kismagasságú légifolyosókat a honvédség – a légielő nemzetközi gyakorlatait kivéve – csak saját (magyar felségjelű repülőgépek) – alkalmazásával kívánja használni. A légifolyosók igénylése során az eddigi bevált gyakorlatnak megfelelően a honvédség továbbra is figyelembe veszi a nagyobb sportrepülő versenyeket és lehetőség szerint minden esetben maximális támogatást biztosít annak eredményes végrehajtásához. A katonai folyosókban történő repüléseket a Magyar Honvédség szakaszosan kívánja bevezetni, illetve egy időben a nyugati és keleti légifolyosókat nem kívánja alkalmazni.

Ezt követően a jelenlévők közül olyan javaslat érkezett, hogy a múltban jól működő rendszert kellene bevezetni, miszerint péntek helyi idő szerint 11.00-tól kedd reggel 07.00-ig a folyosók ne kerüljenek igénybevételre, biztosítva ezzel a sportrepülőök szabadságát, míg a közbenső időszakban a honvédség alkalmazza a folyosókat. Ezt a honvédség képviselői elfogadhatónak tartották, tehát egész évben, helyi idő szerint péntek 11:00-tól kedd 07:00-ig a folyosók nem lesznek igényelhetők.

A balatonkeresztúri repülőtér képviselője elmondta, hogy a tervezett folyosó rendszer az említett repülőtér fölött került kijelölésre, így annak aktív ideje alatt ellehetetleníti a repülőtér üzemelését. Ugyanez az észrevétel érkezett a szentesi repülőtérrel kapcsolatban is. Ennek megfelelően a jelenlévők egyetértettek abban, hogy a következő ülésre, felülvizsgálatra kerül az összes folyosó, azt vizsgálva, érint-e esetleg más sportrepülőteret, le-felszálló helyet. A Magyar Honvédség képviselői külön kérték a jelenlévőket, hogy amennyiben tudomásuk van hasonló sportrepülőteret érintő problémáról azt a következő ülésre jelezzék.

Tekintettel arra, hogy a kismagasságú légifolyosók kijelölése a 26/2007. (III. 1.) együttes rendelet módosítását jelenti, lehetőség van más olyan légterek módosításra, amelyek problémát jelentenek a sportrepülő társadalomnak. Ilyen javaslatként érkezett a már meglévő TRA 23D/E egy M3 környéki, K-NY irányú határvonallal történő felosztása, mely biztosítaná az egri repülések biztonságos végrehajtását. Ugyanilyen javaslatként vetődött fel a hullámrepülő légterek és TRA23 felső részeinek a 9500' AMSL (2900m) fölötti ütközése, mely mindenképpen megfelelő koordinációt igényel.

A megbeszélést Sáfár ezredes zárta be. Elmondta, hogy eredményesnek értékelte a megbeszélést, megítélése szerint jelentős lépést tett mindkét fél a megfelelő kompromisszumos javaslat kialakítására..

Jelenlévő felek a következő ülést a HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt. képviselőjének felajánlására, a HungaroControl székházában, Budapesten tartja meg. A következő megbeszélés ideje: 2010. 11. 25. 13.00.

Pápa, 2010. 11. 15.

Barta Sándor alezredes
kiemelt főtiszt (főnök h.)